

Helsinki 30.9.2021

Eduskunta
Sosiaali- ja terveystuotantakeskusta
Suomen Kunto- ja terveystuotantakeskusten yhdistys SKY ry:n kirjallinen lausunto

ASIA: HE 131/2021 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TARTUNTATAULILAIN MUUTTAMISESTA JA VÄLIAIKAIKSESTA MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä. Vaihtoehtona voimassa oleville säädetyille ja viranomaispäätöksin asetetuille koronavirusepidemian leviämisen estämiseen tähtääville velvoitteille ja rajoituksille toiminnanharjoittaja voisi tietyin edellytyksin edellyttää yleisötilaisuuteen osallistuvilta tai asiakas- ja osallistujatilaan tulevilta ihmisiltä koronatodistuksen esittämistä.

Koronatodistusta voitaisiin edellyttää muun muassa yleisötilaisuuksissa, kuntosaleilla ja muissa urheiluun tai liikuntaan käytettävissä sisäliikuntatiloissa, uimahalleissa ja kylpylöissä, tanssipaikoissa ja ryhmäharrastustoimintaan käytettävissä tiloissa, hui- ja teemapuistoissa, eläintarhojen sisätiloissa, sisäleikkipuistoissa ja sisäleikkipaikoissa sekä museoissa, näyttelytiloissa ja muissa vastaavissa kulttuuritiloissa. Lain EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallista käyttöä koskeva sääntely on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Koronatodistusta koskeva väliaikainen sääntely on tarkoitettu olemaan voimassa 31.12.2021 saakka.

SKY kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä.

SKY:N LAUSUNTO

VALMISTELUT JA KUULEMINEN

Sosiaali- ja terveystuotantakeskusta asetti 13.8.2021 työryhmän koronatodistusta koskevan lainsäädännön valmistelemissä. Valmistelua on johtanut sosiaali- ja terveystuotantakeskusta yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, valtionvarainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä oikeusministeriön kanssa. Työryhmässä on myös liikenne- ja viestintäministeriön, Helsingin kaupungin sekä aluehallintovirastojen sekä Terveystuotantakeskusta ja hyvinvoinnin laitoksen edustus. Työryhmän toimikausi on 13.8.2021-30.9.2021.

Hallituksen esitysluonnoksesta järjestettiin kuulemistilaisuus 10.9.2021. SKY ei saanut kuulemis-, eikä lausuntopyyntöä, mutta kävi epävirallista keskustelua asiasta TEM:n,

OKM:n, STM:n ja Valtion liikuntaneuvoston kanssa sekä oli yhteydessä Suomen yrittäjiin tuoden esille huolen koronapassin teknisestä toteutuksesta, käytettävyydestä sekä soveltamispykälästä. Esityksessä todetaan, että kiireellisyyden vuoksi tavanomaisista lainvalmistelua koskevista lausunto- ja kuulemisohjeista on jouduttu poikkeamaan. Tilanteen ei pitäisi kuitenkaan vaikuttaa siten, että rajoitusten ja sulkujen alla oleva toimiala, johon koronapassia voitaisiin edellyttää eli kunto- ja terveysliikuntakeskukset jätettiin kuulemisten ulkopuolelle.

ESITYKSEN TAVOITTEET VERSUS ELINKEINOTOIMINTA KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTAKESKUKSISSA

Esityksessä todetaan, että taustalla on erityisesti tavoite suojata perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään ehkäisemällä tartuntoja, edistämällä väestön terveyttä sekä turvaamalla jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön. Tavoitteena olisi myös mahdollistaa palvelujen turvallinen käyttö ja siten edistää elinkeinovapautta ja sivistyksellisiä oikeuksia.

SKY toteaa, että väliaikaista TTL:ia säädettiin tilanteessa, jossa tutkittua tietoa eikä hyviä ohjeistuksia ollut saatavilla. Toimintoja on järjestetty eri alueiden päätöksillä mm. 58 d § alla ja nyt pitäisi selkeänä tavoitteena olla myös olemassa olevien rajoitusten purkaminen. Esityksessä todetaan, että ehdotetuissa säännöksissä on huomioitu covid-19-epidemian leviämisestä tällä hetkellä käytettävissä oleva tutkimustieto ja asiantuntijasuosituksen. Tämä ei pidä toimialamme osalta paikkaansa.

Kunto- ja terveysliikuntakeskukset ovat koko pandemian aikana rakentaneet kansainvälisesti ja kansallisesti terveysturvallista liikkumista. Ala on nostanut esille liikkumisen kiistatonta merkitystä ihmisen hyvinvoinnille. Liikunta ja hyvä kunto voi tämänhetkisen näytön perustella vähentää riskiä sairastua tai nopeuttaa taudista palautumista. Liikunnalla ja hyvällä terveyskunnolla on merkitystä immunitettiin¹. Elimistö voi saada tukea hyvästä kestävyys- ja lihaskunnosta rakentaessaan puskuria vakavaa COVID-19-tautimuotoa vastaan kaikenikäisillä. Liikunta auttaa jaksamaan sekä fyysisesti että henkisesti pitkittyneen pandemian oloissa. Yksilöllisesti annosteltuna sillä on tärkeä merkitys myös sairaudesta toipuesssa.

Toimialan stigmatisointi on vaikeuttanut yritysten toimintaedellytyksiä ja lisännyt kuluttajien pelkoa. Tämä käy myös ilmi SKY ry:n KPMG Oy Ab:tä tilaamasta riippumattomasta selvityksestä koronarajoitusten vaikutuksista liikuntayrityksiin.

¹ <https://www.lts.fi/liikunta-tiede/artikkelit/covid-19-taudin-suhde-fyysiseen-kuntoon>

Vuoden 2020 alussa lähes miljoona suomalaista harjoitteli ja harrasti kuntosaleilla. Tulosten perusteella koronarajoitukset ja niihin liittyvä viestintä ovat vähentäneet kuntokeskusten asiakasmääriä merkittävästi. Esimerkiksi kesäkuussa 2021 käyntimäärät olivat edelleen 43.7% alhaisemmalla tasolla kuin tammikuussa 2020². Liikkuminen on vähentynyt merkittävästi.

Rokotuskattavuuden ja toteutettujen terveysturvallisten olosuhdetoimintojen ja käyttäytymismallien kautta rajoituksia ei ole enää syytä ylläpitää. Toimiala tulisi poistaa korkean tartuntariskin kategoriasta, johon THL:n 6.9.2021 julkaistu arvio tapahtumien ja kokoontumisten arviointiperusteet³ antavat myös selkeän perusteen. Uudelleen arviointi pitää tehdä välittömästi.

KORONATODISTUS - KORONAPASSI

Koronapassille olisi ollut merkittävä tarve aiemmin, kun rajoituksia ja sulkutoimenpiteitä määrättiin. Välttämättömyys- tai oikeasuhtaisuusharkinta oli puutteellista toiminnan rajoituksista päätettäessä. Tilanne johti lainsäädännön osalta eri elinkeinotoiminnan tilojen sääntelyn ja toiminnan eriarvoistukseen sekä aiheutti ja aiheuttaa edelleen yhdenvertaisuusongelmia.

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa nykyistä laajemmin erilaisten yleisötilaisuuksien järjestäminen sekä asiakkaiden ja osallistujien pääseminen erilaisiin tiloihin terveysturvallisesti. Tavoitteeksi on kirjattu myös, että se turvaisi nykyistä paremmin etenkin koronaepidemiasta eniten kärsineiden alojen elinkeinovapautta. Tämä ei toteudu kunto- ja terveystuokakeskusten osalta. Alan kulunvalvonta- ja jäsenjärjestelmät ovat olleet jo pitkään digitaalisia. Järjestelmätoimittajien mallit ovat laajoja kokonaisratkaisuja, joissa QR-koodi ei ole käytössä. Tavoitteena tulee olla ratkaisu, joka ei aiheuta lisäkustannuksia. Kunto- ja terveystuokakeskusyrityksille nykyinen malli tuo merkittäviä lisäkustannuksia integraatioiden rakentamiseen ja vaatii lisäresursseja käyttöön liittyvän henkilövalvonnan osalta. Tavoitteena ei voi olla kulujen lisääminen 58 d §:ää sovellettaessa.

² <https://sky-ry.fi/news/koronapandemian-paatokset-ovat-iskeneet-kovaa-kunto-ja-liikuntakeskusyritysten-liiketoimintaedellytyksiin-vaikutukset-kansanterveyteen-tulevat-nakymaan-pitkaan/>

³ <https://thl.fi/fi/web/infektiaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/arvio-tapahtumien-ja-kokoontumisten-koronavirukseen-liittyvasta-riskista>

Tilasääntelyn ja harjoitettavan elinkeinotoiminnan rajaamis- ja sulkemisperusteet jäävät edelleen epäselvien soveltamispäätösten armoille. Paikallisen päätöksentekijän soveltamistapa ei edelleenkään käsityksemme mukaan muutu, jos perusteita ei muuteta. 58 g pykälä mahdollistaa edelleen sulkemisen toimialallemme.

Kun rokote kattavuuden nousu mahdollistaa siirtymisen kohti normaalia tulisi jatkossa varmistaa, että tilanteiden muuttuessa tulevat toimenpiteet olisivat myös oikeasuhtaisia ja välttämättömiä. Koronatodistuksen tulee olla vapaaehtoinen ja sen käyttö tulisi olla mahdollistava.

Esityksessä ei käy täysin selville, miten ja missä kulunvalvontaan liittyvä koronapassin näyttö tulisi tehdä esim. asiakastiloissa.

SKY ESITTÄÄ, ETTÄ KORONATODISTUSTA PITÄÄ SOVELTAA 58 G §:N TILANTEISSA

SKY kannattaa koronatodistuksen käyttöönottoa, mutta toteaa samalla, että koronatodistuksen merkitys on tässä vaiheessa vähäinen, jos sitä ei sovelleta 58 g §:n käytössä. Koronapassin käyttö lisää terveysturvallisuutta ja mahdollistaa ainakin osittaisen elinkeinotoiminnan, jos sulkutoimenpiteet olisivat jälleen näköpiirissä. 58g soveltaminen vaarantaa jo nyt yhdenvertaisuutta ja asettaa sen kohteena olevat elinkeinoharjoittajat perusteettomasti eriarvoiseen asemaan muihin elinkeinonharjoittajiin nähden.

SKY toteaa, että 58 g §:n sisällyttäminen koronatodistuksensääntelyyn on tärkeää elinkeinonharjoittajien yhdenvertaisen kohtelun kannalta.

Koronatodistuksen käyttöönotto tässä vaiheessa tulee aiheuttamaan valtavasti kysymyksiä. Mitä tapahtuu 1.1.2022? Onko tämä vain 2 ½ kk toimenpide? Ennakointitoimenpiteenä tulee olla myös riittävä resurssointi neuvontapalveluihin.

Yhteiskunnan avautuminen ja sääntelyn tulisi kulkea samassa tahdissa.

Kunnioittaen:

SUOMEN KUNTO- JA TERVEYSLIIKUNTAKESKUSTEN YHDISTYS SKY RY

Jussi Raita
Puheenjohtaja
044 594 4451, jussi.raita@elixia.fi

Riitta Hämäläinen-Bister
Toiminnanjohtaja
040 515 4449, riitta@sky-ry.fi